

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A
dumineca
18/30
augustu.

Ese totu a opt'a di
Pretíulu pentru Austria
pe jul. - dec. . . . . 4 fl. -
Pentru Romania
pe jul. - dec. unu galbonu.

Nr.
29.

Cancelari'a redactiunei
Strat'a lui Leopoldu Nr. 4.
unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Anala
IV.
1868.

LA O ARTISTA.

Ca a noptii poesia,
Cu 'ntunereculu talaru,
Candu se 'mbina, se 'mladia
C' unu glasu tainicu, linu, amaru.
Tu cantare intrupata!
De-alu aplauseloru floru,
Aparendu divinisata
Rapisi sufletu-mi in doru

Ca zefrii ce adía
Canturi dulci ca unu floru,
Candu prin flori de iasomia
Si-stingu sufletele loru
Astu-feliu notele murinde
Blande, palide, incetu,
Sboru sub mana-ti tremurande,
Ca dulci ganduri de poetu.

Séu ca lir'a sframata,
Ce resgeme 'ngrozitoriu;
Candu o mana inghiatiata
Rumpe córdele 'n fiuru:
Astu-feliu man'a-ti tremuranda
Bate-unu cantecu mortu si víu;
Ca furtun'a decrescenda
Care muge a pustíu.

Esci tu nota ratecita
Din cantarea sfereloru,
Ce eterna, nefinita
Angerii o canta 'n coru?
Esci fiintia-armoniósá
Ce-o gandì unu serafinu,
Candu pe lir'a-i tanguiósá
Manà canteculu divinu?

Ah, ca visulu ce se 'mbina
Palidu, linu, incetisioru,
Cu o radia de lumina,
Ce-arde gén'a ochiloru;
Tu cantare intrupata!
De-alu aplauseloru floru
Disparendu divinisata
Rapisi sufletu-mi in doru.

Mihaiu Eminescu.

DOMNITTA ROSAND'A.

O schitia dramatica in cinci acte.
(Urmare.)

ACTULU III.

O camera mobilata cu lemnu albu. La
drépt'a o ferésta deschisa, din care se vede o
gradina. In fundu si la stang'a câte o usia.

SCEN'A I.

Saft'a si Rosand'a.

Saft'a: Mi se rumpe animiór'a, domnitia, candu me gandescu numai câtu de multu suferi.

Rosand'a: (culcata a lene pe divanu). Multu suferu! . . . multu suferu! . . .

Saft'a: Apoi socotesce singura, déca n'ai facutu reu de a te jertí astu-feliu pentru tiéra.

Rosand'a: Acésta se nu mi-o spui, Safto. Este dreptu câ eu suferu, suferu Dumnedieu scie cum; dar suferintiele mele, de aru fi ele si mai cumplite, totu inca sunt o nimica in alaturare cu suferintiele unei tiere intregi, cu suferintiele tierisiórei nóstre . . . (Oftandu). Mi-e doru de Moldov'a, Safto!

Saft'a: Si mie.

Rosand'a: Aice, in tiér'a cazacésca si in starea in care me aflu, singurulu lucru ce me mai mangae este de a scí, câ prin maritisiulu meu cu Timusiu bietii nostri Romani au dobanditu o fericita pace. Cazacii, in locu de a'i turburá ca mai 'nainte, i apera; ér' cele-l'alte némuri se temu de Cazaci si lésa tiér'a in liniste ca sê se mai odihnésca.

Saft'a: E reu numai atâta, domnitia, câ biét'a Moldova a ajunsu a nuse mai puté aperi ea singura ca in tempii cei vechi.

Rosand'a: In tempii cei vechi! Ai spusu o mare vorba, Safto! Bine au fostu in tempii cei vechi. Si apoi scii una? Mie mi se pare, câ eu n'asiu puté iubi tiér'a nóstra asié cum o iubescu, sê nu fi avutu acésta tiéra unu trecutulu stralucitu, tempii sei cei vechi, dupa cum dîci tu. Mie mi se pare, câ nimica nu aprinde dragostea pentru tiéra, ca slav'a strabuniloru, ca dorinti'a de a nu fi mai pe josu de mosii si stramosii nostri, ca rêvn'a de a lesá si noi o pomenire fiiloru si nepotiloru. . . Trecutul este usi'a viitoriului! . . . Mi-e draga Moldov'a, Safto, pentru câ Moldov'a e tiér'a lui Stefanu celu Mare!

Saft'a: (cant.) Stefanu, Stefanu, domnu celu mare, Sémenu pe lume nu are;

Salta tiér'a mea!

Rosand'a: Asié este Safto! Déca astadi mai sunt inca Romani ce si-iubescu tiér'a, este numai pentru câ din copilaria ei au audítu cantecele lui Stefanu-voda; l'au audítu in tóte dîlele, in tóte órele dîlei; l'au audítu in léganu si l'au audítu pe patulu mortii!

Saft'a: Cu tóte astea domnitia, cantecele lui Stefanu-voda de o bucata de vreme incepú a fi uitatu; nu-lu mai audi la mesele boeriloru; s'au nascocitu alte cantece, cantece straine, grecesci, turcesci, lesiesci.

Rosand'a: Sê nu-lu uitamu noi, Safto; noi, aruncate in négr'a strainetate; noi, cari suferim; noi, a le carora dureri le póte aliná din candu in candu numai aducerea a minte a tierisiórei nóstre. Canta-mi, Safto! Canta-mi cantecele lui Stefanu-voda. . .

Saft'a: (cant.) Stefanu, Stefanu, domnu celu mare,

Sémenu pe lume nu are,

Salta tiér'a mea!

Sémenu pe lume nu are,

Decâtu numai mandrulu sóre,

Salta tiér'a mea!

Elu si-a pusu peptu 'n hotare,

D' opresce órde tatare,

Salta tiér'a mea!

Opresce órde tatare

Si Litfeni cu chica mare,

Salta tiér'a mea!

Litfenii cu chica mare,

Si unguri cu céfa tare.

Salta tiér'a mea!

Ungurii cu céfa tare,

Si Turcii pe zmei calare,

Salta tiér'a mea!

Stefanu, Stefanu domnu celu mare,

La Sucév'a cuibu-si a re,

Salta tiér'a mea!

La Sucév'a cuibu-si are

Si din cuibu adesu elu sare,

Salta tiér'a mea!

Si din cuibu candu elu mi-sare,

Se bate 'n patru hotare,

Salta tiér'a mea!

Se bate 'n patru hotare,

Si-aduce tieréi scapare,

Salta tiér'a mea!

Rosand'a: (sculandu-se). Acuma me simtiu fericita, Safto! Cugtandu la trecutulu Romaniloru, me linistesce viitoriulu loru; si acésta dulce credintia me face a uitá câ suntemu in tiér'a cazacésca, a uitá chinurile mele, a uitá chiaru selbateci'a lui Timusiu. . . . Me ducu, Safto; me ducu sê me culcu, sê adormu, sê visezu . . . sê visezu nu tempulu de fatia, ci pe Stefanu celu mare. . .

SCEN'A II.

Totu aceia si unu Cazacu.

Cazaculu: (intrandu prin usi'a din fundu). Jupanésa Safta, te cauta unu arménu cu marfa

Rosand'a: (iute). Nu cum-va vine din Moldov'a?

Cazaculu: Nu credu, maria ta. Vorbesce curatu cazacesce.

(*Rosand'a* oftéza si ese prin usi'a din stang'a).

SCENA III.

Cazaculu și Saft'a.

Saft'a: Arménulu me cauta pe mine?*Cazaculu*: Toemai pe dta; dîce, cã i-ai fî poruncitu sê vina.*Saft'a*: (cu mirare). Eu? Se insiêla fôrte multu. Eu n'amu vediutu neci unu arménu. Dî-i cã nu cumparu nimica. (Cazaculu ese.)

SCENA IV.

Saft'a singura (fredonandu).

Moldovénulu le graiá.

D' ati vení la tíer'a mea,

Sê ve 'mpartu eu murgi d' ai mei,

Sê ve pórte ca si lei,

Sê ve 'ntreceti si cu smei.

SCENA V.

*Saft'a și Cazaculu.**Cazaculu*: Arménulu dîce, cã ti-a adusu o veste de la parintii dtale.*Saft'a*: (ridiendu). Eu n' am parinti, mei Cazace.*Cazaculu*: Apoi de! Eu de unde sê știu déca ai séu déca n'ai? nu e tréb'a mea. . . .*Saft'a*: Dâ-lu afara . . . (Cazaculu vrea sê ése.) Dar intréba-lu mai antâiu, póte cauta pe domniti'a, nu pe mine?*Cazaculu*: Ba chiaru pe dta, jupanésa Saft'a. (Saft'a i-face semnu sê ése.)

SCENA VI.

Saft'a singura (fredonandu.)

Fruudia verde de ciresi

Lungu-e drumulu pan' la Esi;

Lungu-e drumulu si batutu

De la Nistru pan' la Prutu!

Nu-e batutu de caru cu boi.

Ci-i batutu totu de nevoi. . .

SCENA VII.

*Saft'a și Cazaculu.**Cazaculu*: Arménulu nu vrea sê mérga. . .*Saft'a*: Nu vrea? Cum? Ce feliu?*Cazaculu*: Dîce cã sê-ti aducu a minte de unu lantiu de auru si de nisce cercei de margaritaru.*Saft'a*: (sculandu-se turburata). Lantiu! Cercei! Lasa-lu sê intre, cazace! Lasa-lu sê intre! Mi se pare si mie cã-lu cam cunoscú!

(Cazaculu ese.)

SCENA VIII.

Saft'a, Koribut (in costumu de negutitoriu arménu) și unu baétu (cu marfa in spinare).*Koribut*: (privindu in pregiuru.) Ací nu ne aude nimene, Saftica?*Saft'a*: O Dómne! Cum te-ai schimbatu. cum te-ai prefacutu boerule printiu! Cine te-aru mai puté cunósce!*Koribut*: Te 'ntrebu, déca nu ne aude nimene? Nu uitá primejdî'a, in care me aflu.*Saft'a*: (aretandu la baétu.) Nu ne aude nimene, afara numai. . . .*Koribut*: Déc! numai atâta? Apoi nu te sfií, Safto; cã-ci de 'ntâiu acestu baétu este unu robu alu meu si, prin urmare, tace de frica; alu duoilea, elu este mutu din nascere si, prin urmare, tace de nevoia; alu treilca, elu nu scie romanesce si, prin urmare, nu ne intielege. Asié dara, spune-mi, Safto, cum mergu lucrurile pe la voi?*Saft'a*: (oftandu si plecandu capulu). Reu, reu, fôrte reu, boerule printiu! Mai reu n' are cum fí!*Koribut*: Cu atâtu mai bine! In cinci lune de dîle serman'a copila a potutu sê invetie ce vrea sê dîca a traí o domniti'a cu unu mojiu!*Saft'a*: Mi-e rusîne sê ti-o spunu, boerule printiu. Elu o necintesce cu vorb'a si cutéza chiaru, fara fric'a lui Dumnedieu.*Koribut*: Ei bine?*Saft'a*: (plecandu-se la urechia lui Koribut). O bate, crede-me cã o bate, boerule printiu.*Koribut*: O bate! Éta omulu, pe care Rosand'a l'a pusu mai pe susu de mine. . . . Dar lasa ast'a! Spune-mi, Safto, domniti'a si-mai aduce ea óre a minte de fostulu seu logodnicu?*Saft'a*: Mie nu mi-a vorbitu nici o data nimica. Se intemplá ca sê-i amintescu eu . . . nu raspundea . . . se facea cã nu aude.*Koribut*: Acést'a póte fí unu semnu pré bunu, dar póte fí si unu semnu reu. Femei'a nu vorbesce de unu omu atunci candu nu-lu mai iubesce de locu, ori atunce candu lu-iubesce peste mesura; una din duóa. . . . Ei bine, Safto! ei bine . . . eu am venitu aici sê rapescu pe Rosand'a. Am trecutú prin diece morti, mi-am pusu viéti'a in cumpena; cã-ci nu potu, nu sum in stare de a lasá pe iubit'a mea in bratiiele altuia! Vorbesce cu domniti'a, Safto; induplec'o . . . (i-arunca o punga).*Saft'a*: (redicandu pung'a si dand'o lui Koribut). Ia-ti-o inapoi, boerule printiu. Saft'a nu mai este cea ce a fostu alta data. Pild'a si suferintiele stapanei mele m' au imbunatatítu si pe mine. Voiu staruí, voiu rugá pe domniti'a sê fuga; inse nu voiú lucrá pentru bani, ci numai pentru fericirea stapanei mele.*Koribut*: Cea ce mi-spui, Safto, me face ca sê iubescu si mai multu pe Rosand'a.*Saft'a*: Acuma ne-amu intielesu, boerule

printiu. Du-te dara, du-te, câ-ci Timusiu pôte sê se 'ntórca de la venátóre si atunci. . . .

Koribut: (iute). Cum? Dîci câ Timusiu nu-e a casa? E la venátóre? e departe? . . . Dar spune-mi, spune-mi unde-e Rosand'a? Nu cumva este aice? singura? aprópe de mine?

Saft'a: Liniscesce-te, boerule printiu. Domniti'a dórme ca sê-si mai uite durerile.

Koribut: Ea dórme . . . dórme in patulu lui Timusiu! Asculta, Safto! fâ-me s'o vedu, sê-i vorbescu eu insumi. Cere câtu vrei de la mine! Fâ-me s'o smulgu chiaru acuma, in minutulu acesta, din asternutul mojiului!

Saft'a: Peste putintia . . . Pléca, pléca de aice, boerule printiu!

Koribut: Lasa-me sê-i spunu numai duóe vorbe . . . numai o vorba.

Saft'a: Du-te, du-te, pentru mil'a lui Dumnedieu! (Se aude o miscare la usi'a din stang'a). O. Dómne! vine cineva! . . fugi, fugi.

Koribut: (esindu prin usi'a din fundu). Me ducu; dar voi asteptá respunsulu teu.

(Baétulu ese dupa Koribut)

SCENA IX.

Saft'a si Rosand'a.

Rosand'a: (intrandu iute). De ce l'ai alungatu, Safto?

Saft'a: (speriata). Cum? Ne-ai audítu, domniti'a? N'ai dormitu?

Rosand'a: (tremurandu de emoti'a). Am fostu la usia! L'am ascultat . . . l'am vediyutu prin crepatur'a usiei. Asiu fi doritu sê-lu mai privescu . . . me simtiam atátu de fericita. Nu me mai puteam stapani, Safto! Eram câtu p'aci sê intru!

Saft'a: Vrea sê dîca, totu lu-mai iubesci, domniti'a?

Rosand'a: (cu estasu). Mai multu decátu totu-d'auna?

Saft'a: Scii pentru ce elu a venitu?

Rosand'a: (punendu man'a la frunte). O sciu! . . . vai mie . . . o sciu!

Saft'a: Esti gata dara a . . .

Rosand'a: (intrerumpendu). Nici odata, Safto! Intelnesce-lu, spune-i sê plece. Viéti'a i este in primejdi'a. Sê nu mai astepte! sê nu mai nedejduésca nimica! Safto! Safto! sum rób'a detoriei!

SCENA X.

Totu aceia si Milescu.

Milescu: (intrandu cu violenti'a si isbindu usi'a). La naiba! Câtu p'aci eram sê facu o mórte de omu, vreu sê dîcu o mórte de cazacu! Putînu a lipsitu! Audít'ati me rogu, lips'a de

crescere! Se nu me lase sê intru eu, eu nepotu de domnu! eu veru cu. . . Bine te-amu gasitu, verisióra!

Rosand'a: (Cu bucuria). Bunu sositu, vere!

Milescu: Saruta-me, verisióra; saruta-me iute, est'a este dreptulu celu mai dulce si celu mai netagaduitu alu veriloru (se saruta cu Rosand'a). Ce mai faci, Saftica? Nu cumva te vei fi maritatu?

Saft'a: Sarutu manele, boerule!

Rosand'a: In sfersítu, ti-ai adusu si tu a minte de noi, vere? Ce mai face mam'a? tat'a?

Milescu: Sunt sanetosi, fórte sanetosi, sanetosi ca tunulu; si dta scii, verisióra, vorb'a Romanului: sê dee Dumnedieu sanetate câ-i mai buna decátu tóte. Asié dara, câtu privesce sanetatea, nici mari'a sa voda, nici mari'a sa dómna nu se plangu, slava Domnului! Matusic'a avusese o tusa; dar i-a trecutu, punendu-si la peptu degetulu sfantului Prochirie, móste adusa de la Antiochi'a de patriarchulu Macarie. . . Sunt in sa alte lucruri, amaraciuni mai merunte.

Rosand'a: (speriata). Amaraciuni?

Milescu: Nemicuri! Va dá Dumnedieu, se voru indreptá tóte.

Rosand'a: Dar ce sê se indrepte? Eu nu te intielegu, vere? Despre ce vorbesci?

Milescu: Asiu vré sê vedu pe Timusiu, am o solfi'a din partea mariei sele lui voda?

Rosand'a: (apucandu-lu de mana). Nu me speria, vere! Spune-mi . . . spune-mi, ce s'a intemplatu?

Milescu: Te sciu, Rosanda, câ ai o anima mai multu barbatésca, decátu muierésca. Asié dara, ti-voiu spune verde si pe sléu, fara a ocolí. Logofetulu Gheorghitia nu putea sê uite câ mari'a sa voda n'a vrutu sê-lu aibe ginere. Ei bine! acuma elu si-a resbunatu!

Rosand'a: Si-a resbunatu?

Saft'a: Ce spui, boerule!

Milescu: Se ajunsese cu eraiulu Racotí, aduse in tíera o óste de Ungureni, apucà Jasiulu fara veste, restuna ca o sluga necredinciósa pe mari'a sa voda stapanu-seu, si se puse elu singuru domnu in scaunulu tierii.

Rosand'a: Dar tíer'a? Cum a ingaduitu tíer'a o asemenea nelegiuire?

Milescu: Tíer'a? vorba sê fie! Tíer'a nu-si bate capulu pe cine sê aibe domnu: fie Stanu, fie Vladu, totu una; numai sê aibe unu buzduganu si o caciula domnésca! Si-apoi cata sê marturisímu, câ mari'a sa voda unchiu-meu avusese si elu pecate: i placeau Grecii, i indopá cu totu feliulu de slujbe, i punea mereu la pane; kir Jane la drépt'a, kir Frangolea la stang'a;

O ESCÓRTA IN BOSNIA.

ori-unde vedeai unu Romanu, trebuia sê gasesci diece venetici alaturea! Intielegi acuma, verisióra, pentru ce tíer'a a remasu surda si muta la chiamarea mariei sele. Nu ajunge ca anim'a domnului sê fie buna, ci trebuie sê mai fie bune si urechile domnesci; ér' urechile domnesci sunt acei ce incungiura pe unu domnu. Éta dara câ in locu ca sê strige: „sê traiésca Vasile-voda! josu Gheorghitia!“ tíer'a strigá câtu ce putea: „josu Vasile voda! sê traésca Gheorghitia!“ Pe catele Greciloru, verisióra! Eu unulu o prevesteam cu multu mai di'nainte, dar mari'a sa credea câ-e gluma, fiindu câ esiá din gur'a unui omu glumetiú, si ascultá prostiile ce-i spuneau altii fara ca sê rîda!

Rosand'a: Vrea sê díca, tíer'a nu vrea pe tat'a?

Milescu: Nu; dar elu o vrea. Scii vorb'a Lapusnéului!

Rosand'a: Si ce face? unde-e acuma?

Milescu: Trecú Nistrulu si se trase la Cameniti'a de 'npreuna cu tóta cas'a si cu toti boerii, câti i-au mai remasu cu credintia, adeca duoi-trei peste totu: credintia boerésca?

Rosand'a: Ér' tu, vere?

Milescu: Eu sanetosu, multiuminu dtale, verisióra! Viu ací la Timusiu, ca sê luamu o óste cazacésca si sê dâmu afara pe Gheorghitia.

Rosand'a: Sê intrati in Moldov'a? Sê ve bateti cu fratii vostri?

Milescu: Ha, ha! firesce! Frate ca frate, dar brânz'a-e pe bani!

Rosand'a: Rusíne, Milescole! O, nu; tu nu vei face acésta! In peptulu teu svecnesce o anima romanésca, si acésta anima nu te va lasá sê radici bratiulu asupra tierei tale, asupra maicei tale, asupra lui Dumnedieu! Poporulu vrea pe Gheorghitia . . . sê-i fie de bine! sê domnésca: asié este voi'a lui Dumdedieu! Poporulu nu vrea pe tat'a . . . nu-lu vrea Dumnedieu! Ei bine! tat'a trebuie sê se plece la glasulu poporului si sê vina aice sê-si petróca betranetiele in liniste, pe bratiile ficei sale, care nu-lu va lasá nici odata!

Milescu: Apoi de, verisióra! vorbesci frumosu, dar nu pricepi cum este lumea. E dulce domni'a Moldovei, dupa cum dícea reposatulu Mironu-voda.

Rosand'a: Este dulce, candu o dá dragostea poporului; e amara, candu nu vrea tíer'a.

Milescu: Dulce séu amara, vrea séu nu vrea, — eu trebuie sê-mi implinescu sol'á. Unde-e Timusiu, verisióra?

Rosand'a: Nu maníá ceriulu, vere! Te rogu la piciórele tale, nu cautá pe Timusiu! Nu su-

pune tierisiór'a nóstra sub sabi'a Cazacului! . . .
(Cade in genuchi.)

Saft'a: (plangendu) O Dómne!

Milescu: (redicându pe Rosand'a si depunend'o pe divanu, pe diumetate ametítá). Nu te copilarí, verisióra. . . Eu sum sluga domnésca mai 'nainte de tóte si nu potu sê-mi calcu detori'a. . . Safto! priveghéza pe domniti'a; priveghézo bine; ér' eu mergu sê gasescu pe Timusiu. . . (Ese.)

(Va urmá.)

RESBUNAREA.

Naratiune din viéti'a poporului.

(Finea.)

Vaierarea acestoru doi delincventi spunea si vâiloru si lunciloru, si paduriloru domnesci, câ posesorulu suferé, si si ele raspundeau vaie-tulu indereptu.

D'ar asié erá tempulu atunci! Toti trebuiau sê se acomodeze.

— Ha! Mari'a ta cum ti-place pe deresiu?! Pe acesta au suferita mosii si stramosii nostri! — strigá multimea.

— Pentru tine au luatú fiii nostri lumea in capu! — strigá si mosiulu Toma, candu domnulu pamentescu abié resuflá.

— N'au luatú lumea in capu, éca aici sunt, fiii vostri! — se audí o vóce cunoscuta din dereptu. Tóta multimea stá uimita. Esecutorii lasara batele josu.

Jonu statea naintea loru. Dupa elu o cocia, si in cocia Mitru legatu intre amicii lui Ionu!

Dupa infrangerea unguriloru si aruncarea loru in Muresiu, Jonu si socii sei alergá la socii sei pe strat'a olariloru in Lipov'a, la cas'a binefacatoriloru loru olari, ca sê se despartiésca cu multiamire.

— Lasati-lu lasati-lu! strigá Ionu, intrandu in ocolulu olariului, câ-ci tocma atunci voiau stapanii casei a frange in bucati pe bietulu Mitru! Acest'a adeca desertandu de la unguri, dar neci cu imperatescii unindu-se, a mai preferitu a se ascunde in cas'a olariului, acarei stapanu erá inca in focu, si elu candu neci visá, câ colegii sei honvedi anóta in Muresiu, voia sê faca necuviintie prin casa. D'ar fu prinsu in graba.

— Est'a-e saténulu meu — díse Ionu mai departe, — si lu ascépta mirés'a a casa, fiti buni si mi-lu dati mie, ca sê-lu ducu cu mine.

— Éca-ti-lu — respunse olariulu — déca ai bucuria de elu, nu credu câ vei avea multa do-benda de elu! —

Intru adevèru Mitru atâtu erá de purecatu, câtu numai suflarea lu-tradá câ mai vietuesce.

Curendu si-cautara cocia Valcenii nostri, incarcara si pe Mitru, si intre multiamiri si sarutari calde se despartira de famili'a olariului bunu, tienendu dreptu spre Valcéu'a. Aerulu de séra din novemberu a redeseptatu încât-va memori'a lui Mitru carele culcatu si cu ochii inchisi erá in cocia.

— Frate Jóné! tu esti acé? întrebà elu gèmandu.

— Eu mi-su aici si toti cei siese de la plivitu — respunse Jonu cu tonu apasatu.

— O Dómne dómne! — se vaierá Mitru cunoscandu in ce mani a cadíutu. —

— Dar' ce ti-e Mitre, póte nu mergi tu la mirés'a ta?

— O mei frate Jóné! fagaduesce-mi câ me iertati, si ve spunu totu precumu s'a intemplat.

— Se vedemu dar' cum s'a intemplat?

— Savet'a neci odata nu s'a invoitu sê plece, dupa mine, ba parintii ei au dîsu catra mam'a mea naintea provisorului câ mai voiescu sê putredíesca in temnitia decâtu se-o dee dupa mine. —

— Si cum de provisorulu a spusa altfelu.

— Tóte le-a scornitu mama mea, si pre ea au ajutat-o spafi'a, numai ca sê te manii tu, ca asié Savet'a dóra va vení dupa mine!

— A! — eschiamara eroii nostri ca cu o gura.

— Bine! éca man'a frate Mitre, déca va spune si muma ta asié, toti sê fiti mantuiti! — dîse Jonu plinu de bucuria; si i se parea câ nu mai ajunge odata a casa. Dar déca scia elu si istori'a de *paparuga*?!

Scimu deci in ce momentu decisatoriu sosí Jonu cu caravanulu seu, câ-ci elu audîndu din departare larm'a cea mare la curtea domnésca, si avendu si elu a cere séma de la domnulu pamentescu, dreptu acolo a trasu.

Dupa ce se presentà Jonu si imbratiosia pe tata seu, care nu scia ce sê faca de bucuria, se adresà catra multíme.

— Dragii mei sateni, si frati! si sorori! Eu si socii mei sciti bine câ de unu anu si diumetate amu luatú lumea in capu, si pe noi ne-a gonitu din satulu nostru, de la parintii nostri, de la frati si de la sorori (se audu suspinuri si plangeri in poporu) nime altulu decâtu domnulu maria sa! (nu-e mai multu domnulu nostru mari'a sa, dati copii dati in elu, strigá amaritu poporulu) — statí! frati mei sê ve spunu! — continuà Jonu — nu numai dnulu maria sa, ci si mam'a lui Mitru Bab'a Ana ne-a scosu din

satu (in focu cu bosorcónea aceea cu spiritusiu! strigà multímea) mai statí unu picu! i rogà Jonu. — Ei ne-au scosu din satu pentru Mitru, carele zace mai mortu in cocia (de nu s'ar mai scolá! se aude din multíme!)

— Si noi frati mei, si parintii nostri, noi acuma i avemu pe toti trei in mana, si i-amu poté face pravu si cenusia! si noi totusi amu venitú sê-i iertamu, sê-i scótemu de la mórté! — dîse Jonu cu tonu serbatorescu.

In stensura se facú tacere mormentalá!

— Dar ve regâmu una: slobodíti pe domnulu de pe deresiu, si pe Bab'a Ana din pelinghieriu, avemu sê-i întrebâmu ceva, — fara amânare fusera eliberati si adusi inainte.

— Spuneti voi adevèrulu! voit'au Savet'a sê mérga dupa Mitru séu ba? i întrebà Jonu.

— N'a voitú respunsera acestia.

— Cine a scornitu aceea?

— Noi amu scornitu pentu Mitru?

— Vedeti frati mei, acestia sunt de vina de buna séma. Dar sê scíti voi, câ astadi s'a versatu destulu sange pe pamentu! si Ddieu sê va mania pe noi, déca nu vomu incetá odata. Fiindu câ acesti trei prinsí ai nostri si asié vedu câ destulu au capetatu, si ei au spusú adevèrulu, eu ve rogu ca pe Ddieu sê-i iertâmu! — finí Jonu vorbirea cu unu tonu fórté miscatoriu!

— Duca-se dara in scirea cu-i se róga — respunse poporulu acum mai liniscitu, si cei trei necaziti se indepartara, singuri ne sciindu in cotro. Mane dî deminétia aflara pe domnulu pamentescu mortu intre vii, langa elu pe Mitru asemenea, câ-ci recindu-se in fug'a loru, au cadíutu si nu s'au mai scolatu. Bab'a Ana inca nu mai descanta mai multu, pe ea inca o aflara intr'unu galdeu — pe unde fugiá fara a scí de sine — cum nisce lupi si-faceau de lucru la ósele ei nu pre fragede.

IX. Impacarea.

Totu satulu erá la curtea domnésca, micu si mare la scen'a resbunârii. Numai Savet'a si ai sei erau totu retrasi. Parintii pentru rusínea ce-au patít'o, Savet'a pentru — pentru ce? numai ea scia. Si totusi nici ei nu potú fi in pace in nóptea acést'a infrincosiata, ce s'a intunecatu cu mania spre Banatu. Se aude si la ei sgomotu in ocolu. Pasii se totu mai apropia. 'Su la usia. In casa se sparie toti! Ingalfediescu ca cér'a.

— Óre cine sê fie Dómne! — dîcea tatalu casei tremurandu.

— Jonu — respunse acést'a si statú in midiloculu casei.

Si resuflarea le-a statutu de frica la casnici.

Acum Jonu si-isbendesce cugetau toti. Dar nu ve temereti, cautati numai. Jonu, dupa ce se uită puțin prin casa, se duse la Savet'a o prinse de man'a-i tremurenda, si cu ochii veseli, cu tonu dulce i dîse:

— Drag'a mea Saveto! ierta-me! eu tare te-am vatematu! tu nu esci vinovata!

Ce scena miscătoare! Ce privire mangaiosa! Savet'a beat'a de atâta bucuria — dupa atâta amarul multu — se incleschiază muta in bratiile mirelui. Parintii lu-acoperu pe capu, pe grumadi cu mîi sarutări, si-lu spala cu lacrimile bucuriei.

— Veniti in lăintru fratii mei — strigă Jonu si cei siese voinici intrara!

— Spuneti voi tôte ce sciti! că eu nu mai potu. — Si se asediara la mēsa, si provestira multe, in urma si de Mitru.

— D'ar sē scī tu că l'am facutu paparuga! — siopti Savet'a lui Jonu.

— O tu flōrea mea! tu fainarugi'a mea! — si elu seraculu ast'a nu ni-aspusi. I-a fostu rusine, — dîse Jonu si-si punea man'a pe dupa capulu Savetei. Era Muresiu — că-ci elu nu potea lipsi, inca lingusią tenerei mirese, si candu i povestea ei Jonu de bravurele canelui, elu inca si-ponea perosele labe, pe pól'a ei, si o privea voiosu facandu din cōda. Sē fie sciutu cugetá si vorbi, de buna sēma i-ar fi dīsu: vedi căte am facutu eu pentru tine! No! dar n'a remasu nesplătitu, că-ci tōta noptea a avutu de lucru cu ósele de gasce grase, cari se taiara de locu, la petrecerea arangiata de catra parintii Savetei in onōrea tenerilor eroi.

— Si óre cununatu-s'a Jonu cu Savet'a? voru intrebá stimatele cetitōre.

— Ce-a fostu lucru mai naturalu decātu acela, — respundemu noi.

* * *

Dupa dōue-dieci aní vedemu copiii lui Jonu si a Savetei pascendu vitele sale in acele gradini a le curtii domnesci din Valcēua, in care odinōra nici paseriloru nu erá iertata intrarea.

S'au mutatu tempurile, s'au mutatu si impregiarile.

Curtea se pare mai multu o ruina. Jidanii sunt arendatorii ei, o parte a curtii e prefacuta in granariu, incarca jidanii ovesu in elu. In odaile de parade, indōpa fiii lui Israilu gascele sale! Óre peste cāti seculii voru scapá valcenii de supremati'a acestora!?

Nu sunt garduri la curtea domnesca! Nu sunt plopi cei maestosi! In parcu cresc udrici gigante. Blastemulu mosiului Tom'a s'a implinitu!

Tristu lucru!

Georgiu Traila.

○ ESCORTA IN BOSNIA.

(cu ilustratiune pe pag. 341.)

De multu, fōrte de multu totu audīmu că „omulu morbosu“ e imposibilu sē se mai intōrea, trebue sē mōra. De căte-ori căte o rescōla a supusiloru cari nu mai potu suportá jugulu apesatoriu, amenintia stēlpīi cei putredi a imperiului otomann, totu de una ne vine a minte că acuma cu siguritate trebue se mōra. Se intielege, că diplomati'a turcēsa, astfeliu de incercări si miscari le botēza cu numirea de „bande de hoti“ precum ni se dă ocaziune a ceti chiar in presinte despre incercarile bulgariloru.

Bulgarii, poporulu acest'a care dōra e fara parche in lume in iubirea de pace si suportarea apesăriloru si suferintieloru, numera camu la vr'o 4—5 miliōne si locuesce teritoriulu ce se estinde intre Dunare si muntii Balcanu, o vale binecuventata cu tōte bunatatile ce a donatu natur'a acestui pamentu.

Totulu e unu campu de verdētia invrestatu de riurile cele dese ce isvorindu din pōlele muntiloru Balcanu curgu linu spre Dunare. Fōrte frumosu a scrisu generariulu Moltke din caletori'a sa in orientu că: „siruri lungi de nuci arēta cursulu riuriloru si parcuri de pomi estindiuca sateloru,“ — că-ci asiē este; de-alungulu tiermiloru riuriloru se estindu multime de nuci umbrosi si negri de verdētia, ér satele zacu intre pomi ca in midiloculu unui parcu incantatoriu.

Asiē e! Caletoriului, la vederea avutiei naturei, par' că-i vine a invidiá fericirea acestoru locuitori; dar' cātu de amarul se insiēla! Intrandu prin parculu de pomi in satu, ce vede alta decātu miseri'a in intrēga goletatea sa.

In privinti'a datineloru, limbei si a portului, bulgarii semēna in cātu-va cu vecinii loru, cu bosnienii si serbii, — in ast'a din urma sēmena mai multu cu romanii că-ci pōrta cusima de mnelu nēgra si tiundra alba, — dar' temperamentulu si natur'a bulgarului se deosebesce cu totulu de a celora. Pe candu printre bulgari pōte omulu caletori diu'a nōptea fara neci o frica; pe atunci printre bosnieni si serbi trebue se fie cu man'a totu pe pistōle. Pentru caletorii prin partile aceste e mai consultu, ca caletoriulu sē se nisuiēsa a-si cascigá, pentru bani frumosi, escort'a căte a unui begu. (Capulu unei bande statatōre din 8—10 insi se numesce begu.) (Vedi ilustratiunea de pe pag. 341.)

Aldunarea generala a Asociatiunii transilvane.

I

Gherla 25 aug. 1868. Sosirea terminului in care erá sê se tiena adunarea generala a Asociatiunii nòstre din Transilvani'a se asceptá cu doru de catra toti romanii. La incordarea acestei asceptári contribuí, afara de momentuositatea agendelor si romanticitatea regiunii, in mare parte si scirea respandita prin diuarie, cá celebrulu nostru artistu dlu Pascali dimpreuna cu trup'a sa va arangia sub decursulu adunárii câte-va reprezentári in orasiulu Gherl'a. Dorere cá obstacolele supravenite impededarã pe artistulu nostru intru satisfacerea promisiunii sale si intru implinirea asteptárilor comune; totusi se adunã unu numeru atátu de mare, încátu afara de adunarea de la Brasiovu, dóra neci un'a n'a fostu inea atátu de numerosa ca si acést'a.

Eri sér'a pe stradele Gherlei furnicau o multíme de romani, adunati din tóte partile, chiar, si din cele mai indepartate locuri. Intre acestia avuramu onóre a salutá pre multi barbati destinsi ai natiunii nòstre.

Sér'a se adunara multi la otelulu „Corón'a,” unde petrecura órele intre convorbiri placute si interesante.

Adi la 9 óre toti membri Asociatiunii se adunara in sal'a cea mare a otelului „Corón'a,” si la propunerea dlui Mucelariu se alese o comisiune care invitá pe presiedintele. Peste câte-va minute se infatísiã si acést'a si deschise siedinti'a cu o cuventare potrivita. Apoi canoniculu Anderco salutá prin cuvinte bine simtíte pe membrii adunati cu ocasiunea asta la Gherl'a. Dupa acésta se alesera prin achiamatiune notari ai adunárii Justinu Popfíu, Victoru Mihali si Visarionu Romanu.

Finindu-se aceste secret. II. J. V. Rusu cetí reportulu despre lucrárilu comitetului in decursulu anului trecut.

Inca inainte de a se face ast'a, presiedintele anuntia adunárii cu anima dorerósa trist'a lovitura, ce patimí Asociatiunea prin mórtea neobositulu nostru barbatu Alesandru St. Siulutiu. Adunarea miscata prin acést'a perdere natiunala, se scolá in picióre si rostí cu anim'a franta: Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

Dupa reportulu secretariului, casieriulu reportá despre starea cassei, care posiede acuma 29977 fl. 57 cr.

Apoi secretariulu bibliotecariulu absentu despre starea bibliotecei.

Se alese o comisiune pentru inscrierea membriloru in persónele dlora Joanu P. Maieru, Lazaru Huza si Vasiliu Popu; se alese alta comisiune pentru cercetarea raportulu dlui secretariu, casieriu si bibliotecariu. Membrii acestei comisiune sunt: dd. prepositu Macedonu Popu, prof. Moldovanu, Bugiti'a, Vic. Secula si Stef. Popu.

A patr'a comisiune, la carea se voru insinua acei membri ai adunarei, cari in siedintiele urmatórie voru a face propuneri, — consta din urmatorii membri: cap. Bohetielu, protopopu Balintu, v. capitanu Josifu Popu, can. Anderco, Medanu, Dr. Ratiu si Gavrilu Maniu — Comisiunile voru raportá in siedinti'a de mane.

Dupa aceste conformu programulu erá sê se cetésca operatele incurse, inse dlu Pavelu vicariulu Marmatíei cerendu cuventu propuse, ca Asociatiunea sê-si estinda activitatea sa si a supra comitateloru locuite de romani in Ungari'a. Propunerea se indrumá la comisiunea speciala.

Urmã cetirea disertatiuniloru. Se insinuara numai doi: Justinu Popfíu si Iosifu Vulcanu. Celu d' antáiu inse cedá cuventulu acestuia, carele dechiamá intre aplause poesi'a sa intitulata „Geniulu natiunii”; apoi se urcá pe tribuna dlu Justinu Popfíu si tienú unu discursu pré frumosu contienendu memori'a nemoritoriulu Andreiu Muresianu — discursulu fu intreruptu a dese ori de aplause sgomotóse, cari se repetira si la finea cuventárii.

Dupa acést'a presiedintele anuntia, cá in ultimele mominte se mai predede o disertatiune a dlui Iosifu Popu, despre ocupatiunile primitive ale ómeniloru, primele inventiuni a le acelora, — cu unele deductiuni la poporulu romanu.

Cu aceste siedinti'a antaia se redicã.

II.

Gherla 26. aug. Eri la média-di in redutulu orasiulu inteliginti'a romana de aice dede unu banchetu in onórea membriloru Asociatiunii adunati cu ocasiunea acést'a la Gherl'a. La acestu prandiu luara parte vro 250 de persóne si incepundu-se la 2 óre, durá pana la patru, trecandu tempulu intre convorbiri interesante. Se intielege de sine, cá neci toasturile nu lipsira. Primulu lu-redicã presiedintele pentru imperatulu si pentru cas'a domnitóre; Gavrilu Maniu inchinã intru sanetatea presiedintelui; canoniculu Anderco redicã pocalulu pentru sanetatea ospetiloru adunati; Dr. Ratiu pentru natiunea romana; Iosifu Vulcanu in numele junimei romane din Pest'a inchinã pocalulu pentru prosperarea Asociatiunii Transilvane; J. C. Dragescu intre aplausele publiculu redicã pocalulu intru sanetatea aceloru romani, cari remasera fideli principiiloru anuntiate in 15 maiu 1868 pe campulu libertátii la Blasiu; Joanu Popu prot. Coseulu din Maramuresiu inchinã pentru tenerimea romana de la instituttele mai innalte; prot. din Maramuresiu Caracioni pentru consolidarea si infratirea toturoru romaniloru; Simeonu Botizanu pentru independinti'a si autonomi'a Transilvaniei si in sanetatea barbatiloru cari au facutu pronunciamentulu s. c. l.

Sér'a la 9 óre publiculu érase se adunã in sal'a redutulu, unde se incepù balulu datu in folosulu Asociatiunii. Unu publicu numerosu undulã in sala, ér in chilile laterale tóte mesele erau ocupate de multi barbati destinsi. Dantiulu se incepù si durá, cu viotiune pana demanéti'a la cinci óre. Erá o privelisce pré interesanta a vedé o cununa atátu de frumósa de dómne si domnióre romane. Ar fi o greutate mare a spune, care a fostu mai frumósa si mai incantatóre? Facandu o preamblare prin sala, unu amicu alu meu mi-insfrã urmatórele nume: Dómn'a Ratiu din Turd'a, dn'a Maniu, dn'a Anc'a, dn'a Lemeni, dn'a Ana Poruti si domniórele Ana Bohatielu, Ana Nemesiu, Susana Popu, Aureli'a Orbonasiu, Regín'a Colceriu, Maria Dragosiu, Ana Munteanu si altele, cari, dorere! le-am uitatu.

Sub decursulu pausei, la dorinti'a comuna Iosifu Vulcanu si I. C. Dragescu dechiamara intre aplausele publiculu mai multe poesií parte serióse, parte umoristice.

Balulu durá pana deminéti'a candu apoi publiculu se imprasciã, ducandu cu sine cele mai dulci suveniru.

III.

Gherla 26. aug. Dupa autenticarea protocolulu siedintiei de ieri presiedintele presintã adunárii una te-

legrama, in care tenerimea romana din Pest'a saluta adunarea generala a Asoc. tr. si cere binecuvantarea ceriului a supr'a lucrâriloru acelei'a; mai departe se cetește adres'a banței „Transilvania“ facuta presidiului si adunârii Asoc. pentru a fi spriginita din partea membriloru Asociat. tr. Mai multi membri presinti spriginescu cererea banței numite, pentru că promite folose poporului romanu. Apoi D. Iosifu Popu — cu invoirea adunârii — cetește disertatiunea D. Lad. Vaida despre inlesnirea prosperării poporului romanu. Apoi dupa mai multe desbateri in caus'a disertatiunii din cestiune, presid. intrerumpe siedinti'a pre câte-va momente; si dupa redeschidere prof. I. Moldovanu raporta in numele comisiunii esmise in caus'a bugetaria, propunendu — intre altelele ca neobositulu si eminentulu nostru publicistu si redactore alu fôiei Asoc. „Transilvani'a“ se fie remuneratu de o camdata celu pucinu cu 400 fl. v. a. la anu pentru zelulu si neobositia, ce o jefesce in redactarea susnumitei fôie, apoi ca alegerea materiei pentru fôia „Trans.“ sê se încrêda dlui redactore G. B.; mai departe dorește recompensarea speselor, ce le facu oficialii Asociatiunii caletorindu la adunâriile generale ale Asociat., si recompens'a acêst'a sê se statorêasca in 80—100 fl. sêu mai mult — dupa impregiurari s. c. l. Se primescu, asemenea se primesce si subventiunarea fôiei „Trans.“ din caus'a micului numeru de prenumeranti. Celelalte puncte asidere se primescu. Numai la punctulu relativu la redigerea fôiei se escâ ore-si-care desbateri. Comisiunea propuse, ca in venitoriu comitetulu sê nu mai censureze opurile publicate in fôia Asociatiunii, — inse primindu nescari desluciri si-retrase propunerea, dar' Jos. Vulcanu primindu de a sa propunerea comisiunii, o propuse dinsulu de nou ca pe a sa, si adunarea o primi.

Cu aceste, tempulu fiindu inaintatu, siedinti'a se redicâ, otarindu a se continuâ dupa prandiu.

 Finea vomu continua-o in nrulu venitoriu.

Concertu.

Brasiovu 21. aug. 1868. Sperandu că voi face câte-va momente de distragere si pôte si de placere lectoriloru Familiei, iubitori de musica, mi-permitu a le reportâ despre concertele de violina ce le-a datu renumitululu artistu Ludovicu Viest aici in Brasiovu. Acestu artistu care in Romani'a de dincolo de Carpati se bucura de simpatiele cele mai calduröse, sosindu aici in Brasiovu, arangiâ două concerte, cari durere, de si artistulu este renumitu la romani, totusi nu au fostu destulu de bine cercetate de publiculu orasiului nostru, de ora ce cea mai mare parte a publiculu inteligentu se afla respanditu pe la tiêra si pre la scalde.

Luni in 17 l. c. Dlu Viest dede primulu concertu carele contienû o programa fôrte interesanta, prin a carei executare artistulu se infatiosâ in tóta virtuositatea sa. Pentru noi romanii inse Dlu Viest trebue sê ne fie cu atâtu mai simpaticu, de ora ce dinsulu este unulu din acoi puțin artistu, cari se ocupa si cu music'a nôstra natiunala. D. Viest ne demustrâ prin arculu seu, că purtandu-lu o mana adeveratu artista, pôte sê scôta tonuri de musica romanêsca totu atâtu de doiöse si sonore ca si ale ori carei alte natiuni. Anim'a nôstra de romanu tresariâ de bucuria candu audiâ câtu de sonore, câtu de dulci si câtu de plume sunt acele accente, aci pline de durerea desperatôre, aci de vivaci-

tatea, ce pare a fi chiar espresiunea animelor si simtiemintelor nôstre atâtu de multu sfasiote. Acêsta dinu violin'a unui artistu ca D. Viest ne spunea linu că romanulu e nascutu a fi poetu, ea ne sioptea totu odata, că ingrigindu cu seriozitate de music'a nôstra natiunala, vomu ajunge departe

Totu D. Viest prin arculu seu de maestru ne dîcea: „Romaniloru este tempulu ca sê incetati a ve cultivâ music'a vôttra numai prin lautari de țigani, ci prin adeverati artisti, cari studiandu multi ani cu seriozitate se p ia music'a vôttra intr'o sistema. De la voi depinde dêca aceea musa deliciôsă, ce astadi e inca in lèganu, sê pôte ajunge a fi o virgina adornata cu tote gratiile musiciei. Joi in 20. aug. renumitululu artistu dede unu concertu de adiu in sala gimnasiului romanescu, care fu mai bine cercotatu decâtu celu dintâiu. Program'a acestuia, fu ôrasi fôrte interesanta. Regretamu inse că erau numai două piese romanesci. Furâmu inse recompensati pentru acêst'a prin două musicie vocale, ce fura executate de belele diletante, domnisiôrele Otili'a si Victori'a Popovicu. Ambele domnisiôre, destingendu-se prin o voce dulce si dragalasia suspirâsera publiculu, prin sigurateti'a si espresiunea sentimentala a tonului si a accentului musicalu in ambele bucâti, cari erau două romantice: „La Viorie'a“ de Th. Georgescu si a două. „Unu suspinu“, de Franchetti. Aplause sincere si repetite fu pretiulu, ce ambele diletante lu-secerara de la publicu. Cu ocasiunea concertului alu doile, avuramu inca odata fericirea a admirâ pe D. Viest. si pe ambii sei fii Franciscu si Iuliu, de cari este insotîtu.

Esîndu din sala concertului, eugetam in mine, că ore candu va sosi acelu tempu ca se potemu dá si noi o musica atâtu de desvoltata încâtu se putemu arêtâ si noi unu Paganini, unu Ole Bull, sêu unu van Bethoven.

J. G. Baritiu.

C E E N O U ?

△ (*Advocati noi.*) Dnii Teodoru Popu jude cercualu din Bai'a de Crisiu si Iosifu Popovicu din Aradu depusera censur'a advocatuala in 26 l. c.

△ (*L'urtu*) Beserie'a gr. orientala din Alb'a-Regala au spart'o in dîlele trecute hotii, si au golit'o de tôte pretiositatile. Intre altele au dusu 8 fesnice de argintu, 4 cruci de argintu si 3 de auru, unu potiru auritu, 1 lantiu de auru si mai multe bucati de ornamente totu de auru cu cari erâ decoratu chipulu Maicii vergure, precum si copciile si capetele de argintu de pe evangelia.

△ (*Efepte curiöse a le fulgerului*) In Curierulu de Jasi, cetimu urmatôrea varietate mai multu comica decâtu posibila: In Rusciucu lovindu fulgerulu in o cocina de porci, a umblatu din unu coltiu in altulu fara a face vr'o vatemare animaleloru, decâtu că le-a pèrlitu puțin perulu. De aici fulgerulu a trecut in cas'a arendatorului, unde desbracandu de totu pe o servitôre ce batea untu a lasat'o trantita la pamentu. Arendatorele care stergea o pusca in o chili'a vecina, a asimtîtu de odata smuccindu-i-se pusc'a din mana si a ramasu inmarmuritu de mirare ca unu patrariu de ora. Dupa acêst'a o plôia cumplita se versâ pe de trei'laturi prin coperisiu pe unde se departase fulgerulu. Atunci arendasiulu venindu-si puțin in fire se vediu in midiloculu unei balte si udatu cum trebue, si incepû a strigâ

dupa servitóre sê-i vina intru ajutoriu. VEDIENDU INSE cã servitóreã nu-i respunde nimicu se otarî a intrã in odai'a unde scia cã a lasat'o, dar câtu i-fu de mare mirarea candu o gasi pe acêst'a nu dupa cum o lasase, ci in o goliciune de totu primitiva. Aspectulu acêst'a in care o vediu pe servitóreã sa in momentul acêst'a, dupa cum se vede, l'a atinsu intru atãta, câtu nu multu s'a ganditu, neci baremu a-i dá ajutoriulu ce vedeã cã-i lipsesc; fara indata ce servitóreã mai insuflêti, i propuse cã o ar' luã de socia, servitóreã se pronuntã si ea dupa olalta cã consentiesce. Nu peste multu sosî si diu'a casatoriei. Mirole mërse in camera sê veda de pusca, cã-ci dupa cum si-pôte inchipui ori si cine, la astfeliu de ocazioni si acêst'a e de lipsa. Cãtu fu inse mirarea tuturilor celoru de fatia, candu descarcandu-se puse'a, vedura picandu in midilocuulu loru camesi'a noucei consorte.

* * (Hymen.) Dlu Joanu Borosiu teologu absolutu din dieces'a Oradei mari si-a incredintiãtu de socia pe tener'a si frumos'a domnisoãra Mari'a Paladi, fiic'a dlui protopopu din Borodielu, comitatulu Bihariei. Actulu cununii se va celebrã in 31. aug. Angerulu fericirii sê li surida totu de una!

△ (Rumpere de noru.) In dãlele trecute in pregiuru Zamului a ploiaata atãtu de cumplitu, câtu comunele Zamu, Godinesci, Glodu, si altele de prin apropiere au suferita mari stricatiuni. Apele ce se rapediau de prin munti se aredica-se pana in marime ne unu stangenu, si totu ce au aflatu in cale, arbori, pomi, totu au nimicitu. Ba chiaru si mai multi ómeni au peritu intre valurile turbate.

△ (Cutremuru de pamentu.) In Iasigi'a, acum de curundu ér' s'au intemplatu mai multo cutremuraturi de pamentu. Stricatiuni mai insemnate nu s'au intemplatu, decãtu unele crepaturi in edificii. Aceea inse e mai intoresantu, cã artisti'a din Jászberény a datu porunca locuitoriloru, cã care va mai cutezã se injure se va pedpsi cu amenda de 20 fl. si 25 de bâte, cã-ci aceea e caus'a pentru ce-i amenintia acêstu periclu.

△ (De la Bucuresci.) Societatea natiunala romana de dare la semnu, cu ocaziunea impartirei premiiloru, a arangiatu o serata, la carea a alesu de presiedinti pe pré demnii nostri barbati dnii Hodosiu si Romanu, membrii academei.

△ (O fapta frumoãa a A. S. Carolu I.) Monitorele francesu de la 6 augustu aduce urmatórele: „Alteti'a Sa principele Carolu I, domnulu romaniloru voindu se manifesteze in acelasi tempu simpati'a sa pentru progresulu instructiunei poporale in Franci'a si sê deã si unu semnu de satisfacere, ce-i dã primirea ce se face junimei romane in scólele nòstre, a remisu ministeriulu instructiunii publice o suma de 1000 franci, spre a lua parte la subscrierea deschisa in folosulu bibliotecelor scolare. Acêsta suma va servi pentru cumpararea a diece loti de cârti, cari voru fi tramise la trei comune aretate de societatea bibliotecelor poporale a le Sartei de catra societatea pentru desvoltarea instructiunii primare in Dordogue, si de catra societatea formata la Havre pentru progresulu invetiamentulu poporalu; la bibliotec'a societãtii de cursuri pentru adulti din Mulhouse (Rinulu de susu), la bibliotecile scolare din Dournazac (Vien'a de susu), din Réchicour le Chateau Meurthe, din Horte (Marna de susu), din Estrasel (Pirenei orientali), din Alonna (Maine si Loire) si la bibliotec'a poporala din alu 11 arondismentu din Parisu. Junii romani din Parisu, doritori de-a s'asociã la gene-

rós'a fapta a guvernulu loru, au adresatu totu cu acela si scopu, ministrulu, productulu unei colecte facute intre dinsi. Acêstu donu ce se suie la 250 fr. va fi datu bibliotecii scolare din comun'a Queriquet (Arieje), care merita acêsta favóre prin zelulu seu pentru progresulu invetiamentulu si care nu are neci unu recrutu care nu scie carte. Epistol'a ce insótia tramiterea productulu acestei colecte facuta de junii romani, cuprinde urmatórele. Fii ai unei tieri multu tempu uitate, si pe care destine crude au despartit'o in tempu de atãtia sceli de comerciulu cu fratii sei mai mari din Occidente, primiti cu atãta bunavointia de natiunea ai carei suntemu óspeti, nu potemu stã indiferenti la cea ce interezesa educatiunea si instructiunea acêstui poporu eroicu. In scólele sale, care ne suat deschise ca la proprii sei fiii, e leseramu pe fie ce dî luminele civilizatiunei sale. Ascultandu pe ilustru ei invetiatori inobilãmu spiritele nòstre, inaltiãmu suffetele nòstre; avendu ncinctatu sub ochii nostri nobilele exemple ce ne dau, ne punemu in stare de a fi intr'o dî folositori scumpei nòstre patrie si de-a restrange si mai multu legamintele ce o unescu cu Franci'a.

Literatura si arte.

△ (Frãnmasoneri'a femeiloru.) Acêst'a este titlulu unui romantiu in doue volume tradusu de Z. Antinescu, si care va esî nu peste multu de sub tipariu. Pretiulu ambeloru volume e 4 lei noi; ér' cei dintãiu 400 abonanti, le voru primî cu 3 lei noi. Abonamentulu se face la librariile. J. Joanidu, Socec si Danilopulo in Bucuresci; precum si la traducatoriulu de-adreptulu in Ploiesci.

Din strainetate.

△ (Lucru miserabilu.) In Terni (Italia superioãra) pe candu siedeau doi frati Baldani in cafeneã si se intielegeau de agendele loru, s'a rapeditu unulu din publicu a supra fratelui mai mare cu unu cutitu si l'a strapunsu. Atunci celu mai micu s'a aredicatu sê-i deã mana de ajutoriu fratelui seu, dar in momentul candu s'a miscatu, ucigatoriulu l'a strapunsu si pe elu. Ambii frati au remasu morti pe padimentulu cafenelei fara ca sê se intrepuna cineva; ér' hotiulu s'a departatu in pace neinfestatu. Decãtu tôte acêste inse e mai remarcabilu, cã cu ocaziunea investigatiunei, toti cei ce erau de fatia au respunsu cã, nu l'au vediutu, nu-lu conoseu pe ucigatoriulu de si erã unulu din óspetii de rendu a acelei cafenele

△ (Descendentii lui Foscari) din Veneti'a asiẽ o stare a ajunsu, câtu acuma ar' dorî se incape ca custodi (vigili) la scól'a de comerciulu, carea e in casele, cari óre caudu au fostu palatiulu familiei loru. Singuru regele Victoru Emanuelu atinsu de nefericirea loru, i-au ajutat de repetite ori.

△ (Carolín'a Birsch-Pfeifer) renumit'a teatralista a repausatu in 25. aug. in Berlinu.

△ (Anglesii in Caucasu.) Anglesii si-au aflatu acum si alti munti pentru excursiunile de vér'a, nu se mai duc totu numai in Helveti'a. Cu inceputulu lunei lui iuniu a ajunsu sub pólele Caucasulu o compania ca de 18 insi intre cari si o femeia, prevediuti cu unelte de fertu si friptu. Indata ce-au ajunsu, s'a prevediutu fieste care cãte cu o bunda buna si dupa aceea au plecatu la munte.

Găcitura de siacu.

De Ecaterina Lelea.

un	-lu	-ti	ste	ta-	me	Va-	de-
ve	In-	le	noue	lu	nu	a	spu-
batu.	de	e-	mai	Fâ-	mu'-ti	curgu	tatu,
escu,	chiu	ra	rescu!	d'in	ce-	me-	lu!
Se	Chiar	se	le,	nu-	re-	Tier-	De
totu	no-	'n-	u-	ma-	le	in-	le
si	Ri-	se	as-	pi-	escu	ce	de
in-	se	sus-	no-	mergu	cun-	ne-	ne

Se pôte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea găciturii din nr. 26.

„Romanulu“
Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele; Julia Suciú, Heríilia Magdu, Luisa Murgu.

„Indreptare. In nrulu trecutu de sub poes'fa din frunte a remasu afara numele autoriului, carele e dlu I. C. Fundescu.“

POST'A REDACTIUNEI.

Dlu M. Sierbanu in Nagylak. Tablourile vi-le-amu espedatu acum de dóue-ori, totu sub adres'a Dtale, si ne miramu fórte cá cum de nu le-ati primitu. Aveti bunatate a scirici la post'a de acolo, si decumva nu se voru aflá, no inscintiati ca sê reclamámu.

Dlu M. P. Cele tramiso le-amu primitu, dar in zedaru, nu ve vomu poté satisface.

In decursu de o luna atáta si-au mutatu de susu corturile, cátu au locuitu mai multe díle, in o inaltime ca de 1900 de urme de la suprafati'a marii. Mai tóta lup'a lui iuniu au locuit'o pe locuri acoperite cu néua. Éra acuma s'au scoboritu ca se guste frumséti'a verii.

△ (*Furtu mare.*) La scaldete de la Baden-Baden a facutu sensatiunea mare, unu furtu ce s'a comisu acum de curundu. — Suma baniloru furati din preuna cu papirele de statu se urca la 120,000 franci.

△ (*Triumfulu civilisatiunei*) Vice-regele Egiptului, cu ocasiunea petrecerii sale la Constantinopolu, a arangiatu unu balu, la care au participatu si damele sale si inca plane desvelite. Casulu acest'a asié sensatiune a facutu intre dreptu credinciosii lui Mohamedu si mai cu séma intre cei betrani, cátu au desperatu cu totulu de a mai si cugetá la vr'o fericire in viitoriu. Damele si-au petrecutu fórte bine; cátu-e nóptea au totu jucatu si au beutu la vinu de champagne.

△ (*Concursu de porumbi (columbi).*) Diuraiulu de Lige din 4. augustu contine urmatórea varietate interesanta. Trei porumbi au sositu in fine din marele concursu de la Rom'a. Celu dintáiu a sositu eri, luni la 1 óra 55 minute; si e alu dlui Heyne de la Ougree. Acest'a a cascigatu premiulu antáiu (aprópe 300 franci). Alu doile a sositu eri séra la 8 óre 12 min. s e alu dlui Dreyse din Dalhem, care a cascigatu premiulu alu doile, si alu treile premiú s'a venitu porumbului dlui Hovard sositu adi deminétia la 5 óre 40 min. Porumbii fusera aruncati in aeru mercuri in 28 iuliu. Cei trei porumbi dintáiu au ajunsu sanetosí Peste totu se lasase in sboru 180, si premiuri de cascigatu sunt 18, se ascépta dar inca 15 spre cascigarea premiiloru. La acestu concursu luara parte porumbi din diverse provincie a le Belgiei si chiaru si din provinciile francese si germane de langa Rouu.

△ (*Créda cine va vol.*) In San-Francisco pentru regularea stradeloru folosescu o masína cu carea muta edificíile mai nainte ori le inpingu inapoi, dupa cum adeca o de lipsa, si inca asié, cá locuitorii de prin case neci nu observéza; potu lucra, face ce le place fara a fi infestati cátu de putínu prin acést'a operatiune.

△ (*O aplicare nóua a electrului.*) In New-York pentru aprinderea lampeloru de pe strade se folosescu electrul. Masín'a acést'a costéza cam multu, inse calculandu lefele de unu anu a servitoriloru ce indeplineau aprinderea pana acuma si gazulu celu multu ce se perdea, nu costéza neci acést'a mai multu, si pe langa aceea e si acelu profitu cá totu orasiulu e iluminatu in unulu si acelasi momentu.

△ (*Ce e sórtea lumii acesteia!*) Iturbide fiulu imperatului de órecandu a Mecsicului acum de curundu a deschisu in apropierea Parisului o sala de jocu, si cu venítulu ce-i aduce acést'a trebue sê se sustína. Barbatií solvescu pentru intrare 20 cruceri ér' femeile 10. Dupa cum se díce, i-merge bine.

△ (*Ceva interesantu.*) In Albani a apucatu polití'a de pe strada pe unu gavaleru din cauza cá a totu urmaritu pe o dama. Spre desvinovatíre a dísu cá ori si cine are dreptulu a admirá frumseti'a si si elu n'a facutu altu ceva. Atátu tribunalulu cátu si dam'a respectiva au trebuitu sê reconósca cá are dreptu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1868. prin Alesandru Kocsi. Píati'a de pesci Nr. 9.